

gálhatjuk igazán, amelyek a magyar földből, a magyar lélekből sarjadtak. Ez a jelentősége a kis füzetnek, bár minél több iskola követné Ersekújvár példáját.

Bálint Sándor.

Népiskolai ipari és kereskedelmi ismeretek. (Nemzetnevelők könyvtára. V. A népiskola könyvei. Egyetemi Nyomda.)

A jó tanítás első alapfeltétele a biztos tudás. Ebben a tudásban adta ki az »Országos Közoktatási Tanács« ezt a könyvet és bocsájtotta a tanítóság rendelkezésére. Megállapítja a bevezetésben, hogy nem azt az anyagot adja »amit, hanem amiről tanítania kell« a tanítónak a népiskola megfelelő osztályaiban. A tanító tehát, aki kezébe veszi, azzal a tudattal nyissa ki, hogy olyan ismeretanyagot kap, amit-eddig különböző könyvekből kellett kikeresnie. Azt pedig, hogy szükség van-e erre a könyvre, úgy hiszem nem is kell külön hangsúlyozni. Minden tanító erősen érzi, mikor az állandóan bővülő ismeretanyagra, nagyobb követelményekre gondol, amit a legújabb Tanterv és a korszerű tanítás kíván. A jövő emberét kell tanítanunk, akire talán nálunk is nagyobb feladatok várnak. Sokan talán azt hinnék, hogy elemi fokon ez nem jelent sokat, csak aki komolyan veszi hivatását, az érzi, mennyire biztos tudást igényel. Ipari és kereskedelmi ismeretek terén a tanítónak éppen annyi és biztos tudásra van szüksége, mint pl. egy polgári iskolai tanárnak, csupán tanítási módszere más és valamivel kevesebbet kell közölnie.

A könyv célkitűzése már világosan megmondja, hogy nem az elemi iskola tanításanyagát, vagyis nem abban a formában találja meg benne a tanító, ahogyan tanítania kell, de annál biztosabb és a reális élethez alkalmazott csoportosítások szerint tárgyalja a korszerű ismeretanyagot.

I. Az ember és tápláléka. — II. A ruházkodás nyersanyagai és feldolgozásuk. — III. Az építőanyagaink előállításuk és feldolgozása.

Ez a három ismeretkör a vidék, a falu életének hű mása ipari és kereskedelmi téren. Azt találjuk ezekben, amiket a falu, elsősorban az alföldi falu ad, tehát a terményeket s azoknak feldolgozását és felhasználását.

IV. rész: Az ember használati tárgyai, anyagai és előállításuk. Megtalálunk ebben az agyag és porcellániparral kezdve az üvegyártás, kőszén, fa, papíros, műanyagok, műtrágyák stb.-n keresztül ez ismeretkörhöz tartozó minden tanításanyagot a legtisztább, legvilágosabb fogalmazásban.

V. rész: Az ember szerszámainak, gépeinek anyaga és feldolgozásuk.

Az utolsó tárgykör: »Közgazdasági ismeretek«. Ez talán még az előbbieknél is céltudatosabb segítőtársa lehet a tanítónak. Nem mintha mást találna benne mint, amit a tanítóképzőben tanult, de sokkal összefoglaltabban és egyszerűbb formában, áttekinthető csoportosításban.

A megszokott közgazdasági ismeretanyagot sem a szokott elvont formában találjuk, hanem a valóságos élet közvetlen vonatkozásaiban a mai élet legteljesebb figyelembevételével. Talán mondhatnánk úgy, hogy nem tankönyvszerűen, hanem problematikusan. Mint különösen jellemzőt, kiemelek néhány részt. »A művelt népek gazdálkodása« c. rész két alcímre

és még több kisebb körre bomlik: 1. A mai gazdasági élet kialakulása. 2. A művelt népek gazdálkodásának jellemző vonásai. A 2-nak az alcsoportcímek: A fejlett munkamegosztás. — Élénk forgalom. — Gépek alkalmazása. — Nagyüzemek, társvállalatok. — Egyéni kezdeményezések és szabad vállalkozás. — A gazdasági együttműködést az állam szabályozza. — A gazdasági rend és a megváltoztatására irányuló törekvések. (A gazdasági liberalizmus. — A szocializmus.)

Ugyanilyen módon többet találunk a megszokottnál »Az östermelés«. »Az ipari termelés« — »A munkaadók és munkások« — »Az östermelő, iparos és kereskedő élete« — »Az önálló kereskedő gondjai« stb. címek alatt.

Ez ami többé teszi ezt a könyvet, a megszokott szakkönyvnel. Az iskolának, különösen a népiskolának a legközvetlenebb kapcsolatban kell lennie a néppel a gyermekeken keresztül. Ugy kell adni az ismeretet, hogy lássa azok kapcsolatát a valóságos élettel s így az iskola és élet ne legyen egymástól elhatárolva. A mai iskola az életre nevel. Lehet, hogy itt-ott bővülni fog még ez a könyv a további kiadásában, mint ahogy részemről szívesen olvastam volna belőle, illetve látnám benne a szocializmus mellett a demokratikus társadalmi életre vonatkozó fejtegetést a demokratikus államokkal kapcsolatban. Mert ha a gazdasági liberalizmusról beszélünk, föltétlen tovább kell mennünk útmutatásunkban. — Ugyancsak elkerülhetetlen szembeállítani falut, várost és tanyát mind gazdasági, mind társadalmi szempontból.

Mindezek azonban apróbb kiegészítések lesznek bizonyára s ezek még teljesebbé és szükségesebbé teszik ezt a könyvet minden tanító számára. A mű u. i. nemcsak a felsőbb osztályokban, hanem már a második osztálytól kezdve igen sok beszéd és értelemgyakorlathoz nyújt tárgyi ismeretet. Hangsúlyoznunk kell azonban ismét azt, amit a bevezetés mond, hogy nem a tanuló számára íródott ez a könyv s az ismereteket nem úgy tartalmazza, ahogy és amilyen formában át kell adni a gyermekeknek. Nem gyakorlati tanításokat akar adni, hanem mindennek az alapját: a biztos tudásanyagot.

Seres József.

Burka Kelemen, P. BUTTYKAY ANTAL. Pápa, 1941. 360 old. Szt. Antal folyóirat kiadása.

A századfordulónak és az első világháborúnak közállapotai igazolták nálunk is Napoleonnak ismert mondását: a sajtó nagyhatalom. A magyar keresztény közéletben u. i. súlyos következményekkel járt az a tény, hogy abban az időben a sajtó fontosságát nem ismertük fel, illetőleg, hogy a nemzettől idegen szellemű erők szabhatták meg annak irányát és egész tartalmát. A sajtó vétkei akkor hazafias sőt honvédelmi károkat okoztak.

Épen ezért fordul a hazafias nevelés hivatalos rendje is nagy érdeklődéssel annak a férfiúnak életműve felé, aki — néhány elszánt társ támogatásával — a keresztény magyar sajtó megteremtése körül maradandó érdemeket szerzett. — P. Buttykay ferencrendi szerzetes volt. Rendjének egyik legnagyobb hatású tagja, aki számos munkakörben tevékenykedett, s több éven át a rendfőnöki tisztséget is viselte. Életrajzát Burka Kelemen sok egykorú tanú vallomása alapján tárgyas öszinteséggel